

РЪДИАРД КИПЛИНГ ЛИСПЕТ

Превод от английски: Светлозар Бахчеванов, 2000

chitanka.info

*Любовта под кръст умря. Тези
ваши богове!*

*По-безмилостни са те от
зверове.*

*Три във Един. Един във Три. Не е
за нас.*

*При моите богове се връщам аз.
При тях ще съществувам. И
смирена, и бос.*

*А не при Вашта Света Троица
и студенокръвния Христос!*

Новопок
ръстеният

Тя беше дъщеря на планинеца Соно и неговата съпруга Джаде. Една година маисовата реколта беше слаба, а две мечки прекараха нощта в единственото им маково поле над долината Сътлидж^[1] близо до Котгарх^[2]. Ето защо през зимата те приеха християнството и занесоха дъщеря си в мисията да я кръстят. Пасторът в Котгарх ѝ даде име Елизабет — „Лиспет“ бе най-доброто произношение на езика пахари^[3].

После в долината избухна холера и отнесе Соно и Джаде в подобря свят. Лиспет стана половин слугиня, половин компаньонка на жената в котгархския пастор. Беше малко след царуването на моравските братя-мисионери, но пасторът все още се водеше „Господарят на Северните планини“.

Дали християнската религия помогна на Лиспет, или нейните езически богове се оказаха добри орисници, но тя растеше истинска красавица. А когато девойка от планините е красавица, си струва да се изминат петдесет мили по отвратителния път само и само да ѝ се хвърли един поглед. Лиспет имаше античен профил — от тези, които виждаме тъй често на картина и тъй рядко в живота; кожа с цвят на слонова кост и бе твърде висока за расата си. Очите ѝ блестяха със

спокойно великолепие и ако не бе отвратителната рокля обшита с мъниста — нещо като униформа за мисията, при случайна среща в гората човек би помислил, че богинята Диана е излязла на лов.

Лиспет лесно се приспособяваше към догмите на християнството и когато стана жена, не се отказа от него, както обикновено постъпваха девойките от планините. Съплеменниците ѝ я мразеха, „защото тя се е превърнала“, повтаряха те, в „мемсахиб“, и защото се миеше всеки ден. От друга страна, жената на пастора не знаеше как да се държи с нея. Не бе съвсем правилно да принуждаваш величествена богиня, пет фута и десет инча на ръст, да мие чинии и почиства тенджери. Ето защо Лиспет играеше с децата на пастора, посещаваше неделното училище, поглъщаше всички книги в къщата, които ѝ попадаха, и ставаше все по-красива и по-красива, точно като в приказките. Жената на пастора повтаряше, че „момичето трябва да отиде в Симла и да си потърси някаква прилична работа, гувернантка, примерно“. Но Лиспет не искаше да си търси прилична работа. Тя беше щастлива там, където живееше.

Когато пътешественици — а в онези години те не бяха много — посещаваша Котгарх, Лиспет се заключваше в стаята си, уплашена, че могат да я отведат в Симла или някъде другаде из непознатия свят.

Веднъж, няколко месеца след като навърши седемнадесет, Лиспет излезе на разходка. Тя не се разхождаше като английските дами — с кабриолет, миля-две, и обратно. Тя вървеше двайсет-трийсет мили по време на разходките си и прекосяваше околностите на Котгарх, чак до Нарканда^[4]. Този път обаче се върна много след залез-слънце и носеше нещо тежко в ръцете си. Жената на пастора дремеше в гостната, когато Лиспет влетя едва дишайки, изтощена от товара. Постави го на дивана и рече просто:

— Това е моят съпруг. Намерих го по пътя към Баги^[5]. Той се е ударил. Ще му помогнем да се оправи и когато оздравее напълно, мъжът ви ще ни венчае!

Това беше първият случай, в който Лиспет демонстрира своите схващания за брака, и жената на пастора за малко да се шокира. Все пак в началото трябваше да се погрижат за мъжа на дивана. Той беше млад англичанин с пукната глава. Лиспет съобщи, че го е намерила в подножието на планината и го е пренесла до мисията. Беше в безсъзнание и дишаше тежко.

Сложиха го по-удобно в легло и пасторът, който имаше някакви медицински познания, превърза раната му. Лиспет чакаше зад вратата, ако се наложи да я повикат. Тя обясни и на пастора, че смята да се омъжи за този мъж; пасторът и жена му със строг глас и още по-строги лица ѝ обясниха защо поведението ѝ е безкрайно неприлично. Лиспет ги изслуша спокойно и повтори същите думи. Очевидно за християнството ще бъде необходимо още много време да изкорени у жителите на Изтока подобни варварски инстинкти като любов от пръв поглед. Лиспет не можеше да проумее защо трябва да мълчи, щом е открила мъж, достоен за преклонение. Освен това не искаше да я отдалечават от него. Тя щеше да се грижи за англичанина, докато той се оправи достатъчно, за да се ожени за нея. Ето каква беше простицката ѝ философия.

След като прекара две седмици с лека температура заради възпалението на раната, англичанинът започна да се оправя. Той благодари на пастора и неговата съпруга, и на Лиспет — особено на Лиспет — за тяхната доброта. Източен пътешественик — така се нарече той (в онези години „Източното параходство“ не бе популярно и понятието „турист“ не съществуваше), и беше дошъл до планините на Симла от Дехра Дан^[6] да събира растения и пеперуди. Ето защо никой в Симла не го познаваше. Предполагаше, че се е подхлъзнал от скалите в опит да стигне папрата, поникнал върху един изгнил ствол, и че кулите, които го придружавали, откраднали багажа му и изчезнали. Съобщи, че ще се върне в Симла веднага, щом укрепне. Желанието му да се катери по планините, се бе изпарило.

Той не проявяваше голямо желание да тръгне, а и силите му се възстановяваха бавно. Лиспет не искаше да слуша никакви съвети от пастора и жена му, ето защо жена му се принуди да разкаже на англичанина какви намерения витаят в главата на Лиспет. Той се насмя от сърце и отбеляза, че това е много мило и романтично, „планинска идилия“, но, тъй като е сгоден в Англия, няма за какво да се говори. Разбира се, той обеща да се държи като джентълмен. И удържа на думата си. Но все пак откри, че е изключително приятно да общува с Лиспет, да се разхожда с Лиспет, да ѝ шепне мили думи и да я нарича с нежни имена, докато събираше сили да отпътува. Всичко това не значеше абсолютно нищо за него и безкрайно много за Лиспет. Тя беше много щастлива, защото бе намерила мъж, достоен за любовта ѝ.

Дивачка по природа, тя не се и опитваше да крие чувствата си, и англичанинът беше поласкан. Когато напусна мисията, Лиспет го придружи чак до Нарканда, много обезпокоена и потисната. Съпругата на пастора, която, като истинска християнка, се отвращаваше от сцени и скандали — а Лиспет бе станала абсолютно неуправляема — помоли англичанина да обещае на девойката, че ще се върне, и ще се ожени за нея.

— Виждате ли, тя е още дете, и, боя се, в душата си е езичница! — обобщи жената на пастора.

Така че през целия път — дванадесет мили — нагоре по хълмовете, англичанинът, обгърнал Лиспет за талията, я уверяваше, че ще се завърне и ще се ожени за нея; и Лиспет го караше да повтаря обещанието си отново и отново. Разделиха се при Наркандския хребет и тя плака, докато той не се изгуби от погледа ѝ след първия завой към Матиани.

След това изтри сълзите си, върна се в Котгарх и съобщи на жената на пастора:

— Той ще се върне и ще се ожени за мен. Отиде при своя народ да им го каже.

И жената на пастора утешаваше Лиспет, като повтаряше:

— Да, да, той ще се върне!

След като изтекоха два месеца, Лиспет започна да става нетърпелива. Затова ѝ казаха, че англичанинът е заминал по море за Англия. Тя знаеше къде се намира Англия, защото бе чела популярни книжки по география, но, естествено нямаше и представа какво представлява морето — все пак бе израснала сред планини. В къщата имаше стара географска карта — ребус. Лиспет бе играла с нея като дете. Намери картата отново, лягаше с нея вечер, и тихичко плачеше в опитите си да си представи къде е нейният англичанин. Тя нямаше и понятие от разстояния и параходи, така че догадките ѝ бяха твърде далеч от реалността. Но дори да бяха безупречно точни, това нямаше да промени нищо, защото англичанинът въобще не мислеше да се връща в Котгарх, за да се ожени за момиче от планините. Той напълно забрави Лиспет, докато ловеше пеперуди в Асам^[7]. По-късно написа книга за Изтока. Името на Лиспет не се споменаваше в нея.

Към края на третия месец Лиспет тръгна всеки ден на разходка до Нарканда да съзерцава дали нейният англичанин няма да се появи

по пътя. Разходките сякаш ѝ носеха успокоение и жената на пастора, виждайки я по-щастлива, помисли, че е започнала да се „излекува от варварските си и твърде неделикатни влечения“. Но след време ходенето престана да освежава Лиспет и тя стана много раздражителна. Жената на пастора реши, че е настъпило времето да обясни истинското положение на нещата. Че англичанинът е обещал да се ожени за нея само за да я успокои, но всъщност не е имал такова намерение; че е много „неправилно и неприлично“ от страна на Лиспет да се стреми към брак с човек, бял и англичанин, при това от „високо потекло“, да не говорим, че той е бил сгоден за бяла девойка. Лиспет отговори, че това е невъзможно: нали англичанинът ѝ каза, че я обича, а и самата тя, жената на пастора, повтаряше, че той ще се върне.

— Не е възможно и неговите, и вашите думи да не са истина! — повтаряше тя. — Нали?

— Ние говорихме така, за да те успокоим, дете — отвърна жената на пастора.

— Значи сте ме лъгали? — каза Лиспет. — И вие, и той?

Жената на пастора наведе глава и не каза нищо. Лиспет също мълча известно време. После излезе от мисията и от долината, и се върна облечена в типичните дрехи за хималайските жени — невероятно мръсни. Липсваха единствено обещите на носа и ушите. Косите си бе сплела според езическия планински обичай на дълга плитка с черна прежда.

— Връщам се при моя народ — каза тя. — Вие убихте Лиспет. Остана единствено дъщерята на старата Джаде... дъщеря на пахари и слугиня на Тарка Деви^[8]! Вие, англичаните, всички сте лъжци.

И докато съпругата на пастора се съвземе от шока, предизвикан с изявлението, че Лиспет се „връща към боговете на своите прадеди“, девойката изчезна и никога повече не се появи в мисията.

Тя се приобщи към своите скарани с хигиената братя и сестри с такава дива страст, сякаш искаше да си върне за годините, през които се бе отчуждила. Скоро се омъжи за дървосекач, който редовно я биеше според обичая на пахари, и красотата ѝ бързо повехна.

— Постъпките на тези диваци си остават абсолютно необясними — повтаряше жената на пастора, — според мен дълбоко в душата си Лиспет беше езичница!

Но ако приемем факта, че Лиспет бе приета в лоното на англиканската църква в зрялата възраст от пет седмици, подобни изявления не повишаваха авторитета на пасторската съпруга.

Лиспет доживя до дълбока старост. Тя запази превъзходното си английско произношение, а когато беше достатъчно пияна, можеше да я убедят да разказва за първата си любов.

И беше много трудно да се повярва, че това сбръчкано, прегърбено същество с мътен поглед, което приличаше повече на сноп избелели парцали, отколкото на човек, е някогашната Лиспет от мисията в Котгарх.

-
- [1] *Сътлидж* — река в Пенджаб, приток на Инд. ↑
  - [2] *Котгарх* — селище на стотина километра от Симла. ↑
  - [3] *Пахари* — народност от западната част на Хималаите. ↑
  - [4] *Нарканда* — селище в Хималаите. ↑
  - [5] *Баги* — градче в Пакистан. ↑
  - [6] *Дехра Дан* — град в Хималаите. ↑
  - [7] *Асам* — щат в днешна Индия. ↑
  - [8] *Тарка Деви*, или по правилно *Тара Деви* — индуска богиня. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.